

Écoute, Israël, ton Dieu est unique...

Ce sont les Juifs qui ont répandu dans le monde la notion d'un Dieu unique.

Pour les Juifs, religion et histoire forment un tout. Sous la conduite de grands patriarches, tels qu'Abraham, Isaac et Jacob, et surtout, dans la suite, sous l'influence de Moïse, puis des rois, des prophètes, des sages, des hommes de prières, les Juifs ont joué un rôle exceptionnel dans l'évolution des religions.

Moïse fit sortir d'Égypte le peuple hébreu captif; il le conduisit vers la terre de Chanaan ou Terre promise (vers 1300 avant notre ère). Les Juifs y établirent un royaume, mais à la mort du roi Salomon, fils de David (vers 930), le pays se trouva divisé en deux royaumes : Israël et Juda.

En 722 avant J.-C., le royaume d'Israël fut anéanti par les Assyriens. En 587, les Babylonniens, conduits par Nabuchodonosor, s'emparèrent du royaume de Juda. Le temple de Salomon fut saccagé et les principales familles juives déportées à Babylone. En l'an 539, Babylone fut conquise par les Perses, la nation juive restaurée et le Temple rebâti.

En 63 avant J.-C., la Palestine devint un protectorat romain. Sous l'empereur Titus, en l'an 70 après J.-C., les légions romaines occupèrent Jérusalem et le Temple fut détruit une seconde fois. Les Juifs furent à nouveau dispersés; jusqu'au Moyen Âge, ils vécurent le plus souvent en ghettos. Par la révolution française, ils obtinrent lentement l'égalité des droits.

La conviction qui est le fondement profond de la religion d'Israël, c'est l'assurance que le Dieu unique a pris en charge le petit peuple hébreu, sans que celui-ci vaille la peine d'une telle sollicitude, mais simplement parce que Dieu en a décidé ainsi dans sa bonté. C'est l'« Alliance ». Dieu a fait alliance avec ce peuple au temps de Moïse et, en retour de sa protection, il demande aux Israélites d'observer sa « Loi ». Cette alliance en prépare une autre, dont le « Messie », c'est-à-dire le roi suprême, sera l'artisan.

Ses volontés et ses promesses, Dieu les a fait connaître aux hommes par des intermédiaires dont les écrits ont formé l'ensemble qu'on nomme la Bible, c'est-à-dire le Livre, car livre en grec se dit *biblion*. Chaque commandement, chaque mot même de la Bible était pour les Juifs un objet de méditations. De ces méditations sortirent des commentaires, des prescriptions morales qui, transmis de génération en génération, finirent par constituer un vaste recueil : le Talmud.

L'antique croyance est demeurée inébranlée. Depuis les années lointaines de leur séjour en Égypte jusqu'à l'Inquisition espagnole, de Babylone à Hitler, les Juifs ont été souvent sur le point d'être exterminés. Mais toujours un noyau fut épargné; noyau qui survécut au cataclysme, alors même que les pharaons et le Troisième Reich avaient disparu. C'est le miracle de la ténacité juive.

En haut, à gauche : le chandelier à sept branches, symbole de la foi juive. C'est Moïse qui fit placer ce chandelier dans le tabernacle, temple portatif.

Au milieu : un rouleau de la Loi. Moïse et les tables de la Loi.

En bas, à gauche : carte montrant la route suivie par les Juifs vers la Terre promise.



HET VOLK MET DE ENIGE GOD

De oudheidkundigen die menselijke overblijfselen en getuigen van vroegere beschavingen hebben gevonden, ontdekten meestal ook bewijsstukken van het geloof in een of andere vorm. In de meeste, zoniet in alle vroege godsdiensten waarover we iets weten, zien we de mens als aanbieder van vele goden: stadsgoden, huisgoden, oogstgoden, zeegoden, goden van de wind enz. Omstreeks 2000 vóór Christus of nog vroeger, kwam er echter een kleine groep mensen die in of nabij Mesopotamië leefde, tot de overtuiging dat er slechts één ware God bestond: schepper van hemel en aarde, maar die zich tevens bekommerde om het welzijn van gewone mensen. Ze vatten Hem op als een rechtvaardig God, steeds gereed om degenen die Zijn wetten gehoorzaamden te beschermen en te belonen, maar evenzeer om de ongehoorzamen te bestraffen. Ze dachten van zichzelf, dat ze Gods uitverkoren volk waren, hoewel ze hierbij eerder aan "God dienen" dan aan het bekomen van speciale gunsten dachten.

Aanvankelijk kon men deze mensen nauwelijks van de vele andere rondom hen levende semitische volkeren onderscheiden. Alleen hun godsdienst was verschillend. Onder het leiderschap van grote patriarchen, zoals Abraham, Isaak en Jakob, en dankzij de bindende invloed van hun geloof, werden ze echter tot één volk samengesmeed, het volk der Joden. Sedertdien heeft dit volk bijna onophoudend een unieke rol in de geschiedenis gespeeld. Keer op keer, sinds de tijd van hun gevangenschap onder de farao's tot hun vervolging door de nazis, werden ze met rampspoeden en zelfs met uitroeiing bedreigd. Maar steeds bleven ze bestaan en gingen ze voort hun rol in de wereld te spelen.

Het verhaal van hun eerste gevangenschap begint eigenlijk ten tijde van een hongersnood, toen Jozef zijn vader, samen met zijn twaalf broers en hun gezinnen, uitnodigde Palestina te verlaten en zich in Egypte te vestigen, waar meer dan genoeg graan aanwezig was. Daar Jozef de Joodse raadgever van de regerende farao was en in die functie voor een vol-

doende voorraad graan had gezorgd, konden de Egyptenaren geen bezwaren tegen dit plan opperen. Met de tijd echter vergrootte het aantal Joodse kolonisten te Gosen, ten noorden van Amarna. De latere farao's gingen hen als slaven behandelen. Omstreeks 1300 vóór Christus echter gelukte het Mozes, de Joden van hun ketenen te bevrijden en hen naar het Beloofde Land, Kanaän, te leiden.

Mozes had veertig jaar nodig om zijn tocht tot een goed einde te brengen. De door hem gevolgde reisweg is hiernaast op de kaart afgebeeld. De letters E, NI en A verwijzen naar Egypte, de Nijl en Arabië. Mozes vertrok uit Gosen en bracht zijn volk naar Rameses (R), over een smalle vertakking van de Rode Zee, toen naar het zuiden tot bij de berg Sinaï (S). Daar ontving hij de Wet, of de Tien Gebooden, in stenen tafels geschreven. Daarna ging de lange tocht verder door Midian (M), noordwaarts naar Kadesh (K2), waar de Joden een hele tijd bleven, en vandaar naar de berg Nebo (N). Juist vóór hij stierf, zag Mozes vanaf de berg Nebo het land Kanaän (K1), maar hijzelf bereikte het nooit.

De tekenaar heeft op de bladzijde hiernaast Mozes afgebeeld, terwijl hij de stenen tafels vasthoudt. Het symbool van het Joodse geloof, de kandelaar met zeven armen, staat bovenaan. Precies daaronder ziet u een perkamenten rol van de Torah, de vijf boeken van Mozes.

In het Beloofde Land bereikten de Joden waarschijnlijk hun hoogste welvaartspeil onder de regeringen van David, de psalmist, en Salomo, de tempelbouwer. Na de dood van Salomo werd het land verdeeld in twee koninkrijken, Israël in het noorden en Juda in het zuiden. In de achtste eeuw vóór Christus werd Israël door de Assyriërs verwoest en de bewoners werden gevangengenomen. De Babyloniërs vielen in 586 Juda binnen, plunderden de tempel van Salomo en sleepten vele Joden als gevangenen mee. Maar ondanks deze en vele andere rampen bleven de Joden een volk, waarmee men rekening moest houden. Een nieuwe godsdienst, uit die van de Joden ontstaan, zou later diepgaande veranderingen in de wereld van het Romeinse keizerrijk teweegbrengen.

Mozes met de stenen tafels op de berg Sinaï. Bovenaan de kandelaar met zeven armen, symbool van het Joodse geloof. Daaronder een rol van één der boeken van Mozes. De kaart toont de reisweg, die de Joden uit Egypte naar Kanaän volgden.

Globerama

HISTOIRE DES CIVILISATIONS MENS EN WERELD, VROEGER EN NU



CASTERMAN

HET AVONTUUR VAN MENS EN WETENSCHAP

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

Le présent ouvrage est publié simultanément en
français (Casterman, Paris-Tournai)
allemand (International School, Cologne)
anglais (Odhams Press, Londres)
américain (International Graphic Society, New York)
danois (Munsgaard Scandinavisk Bogforlag)
finlandais (Munsgaard)
hollandais (Keurkoop, Rotterdam)
italien (Fratelli Fabbri, Milan)
portugais (Codex)
suédois (Munsgaard)

2^e édition, 1964

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN VOOR ALLE LANDEN

Art © 1959 by Esco, Anvers

Text © 1963 by Casterman, Paris

Tous droits de traduction et de reproduction réservés.